
ÖSTRA OCH VÄSTRA KILA BYGDEBLAD

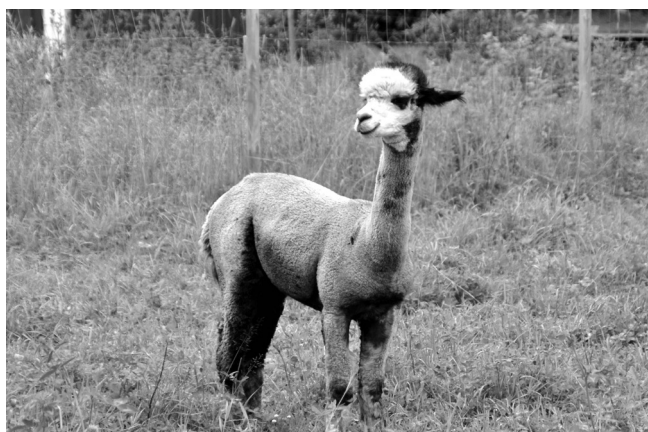
NUMMER 2021 : 3 ÅRGÅNG 32

Sida: 10

Sida: 18

Sida: 12

Smedbymossen

Det finns något mytiskt magiskt över mossar. Att ligga i ett gömsle på Brurmossen och vakna till orrtupparnas bubblande spel. Eller skida på skaren över mossen en kall februaridag. Det finns något tidlöst över mossen. Kanske för att den biologiska processen på mossen är så långsam att förändring knappast är märkbar under ett människoliv.

Mossar har också förknippats med ond bråd död, där offret har begravts i mossen. Den välkända Bockstensmannen, som hittades på en mosse i Halland med en ekpåle körd genom kroppen är nog det mest kända exemplet; ekpålen skulle hindra att liket ”gick igen”. Det återskapade liket finns numera till beskådande på Varbergs Museum.

Stefans ledare

Säfte en köpp kaffe Ett välkänt uttryck och finns en sådan grupp på Facebook också. Själv var jag på säsong avslutningen på von E och kaffe provning, så *Kila och von E mä gör gött kaffe* är numer också ett uttryck. Mycket trevligt arrangemang som besöktes av ca 30 personer och vi lyssnade intresserat på Per Nordby från Kafferäven.

Känns som hösten är lite på gång trots att det är i mitten av augusti, man är väl lite bortskämd med den goa värmen vi haft. Men det börjar i alla fall komma igång lite saker trots den tråkiga ökningen av smittade i Corona. Vi får väl hoppas att det har vänt ordentligt till nästa år i alla fall. De allra fles-

ta har nu fått sina två doser vaccin och vi är duktiga i Värmland tycker jag faktiskt. Och så får jag påminna om varselvästen nu när vi går mot mörkare tider. Samt att ta det extra försiktigt på vägarna, speciellt på E18 då det varit mycket viltolyckor där och de större transporterna till vindkraftbygget i Knöstad börjar rulla in. Håll i, håll ut, håll avstånd också fortsättningsvis.

Byalaget
Mycket av bryggarbeten har utförts. Och vi i redaktionen fortsätter med tidningsarbetet som vanligt för nästa nummer av Kilabygdeblad 21-4.

Hemsidan

Kom ihåg att besöka vår hemsida. www.kilabyalag.se. Den är ganska ny och det finns nyttig information samt Bygdebladen från 2019 finns att läsa.

Tillönskar er alla en trevlig sensommar och höst

Stefan Johansson

Årsmöte

Välkomna till Årsmöte
med Kila byalag

Den 30 september Kl. 18,00 i församlingshemmet
Sedvanliga årsmötesförhandlingar

På grund av pandemin så har vi tvingats att uppskjuta årsmötet flera gånger. Men nu tror vi att det går att genomföra mötet på ett säkert sätt.

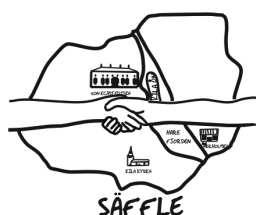
Var rädd om er och håll avstånd. Välkomna!

Styrelsen

OBS!!
SISTA DATUM FÖR ARTIKLAR
TILL KILA BTGDEBLAD
21-4 ÄR 2021-11-21
//REDAKTIONEN

ÖSTRA & VÄSTRA
KILABYGDEBLAD

KILA BYALAG

Utdelas gratis till hushållen i Kila samt till kilabor som vistas på äldreboende.

Prenumeration för övriga 190:-/år
Bankgiro: 745-1750
Swish: 123 60 26 025

Ansvarigt utgivare
Stefan Johansson 070-218 23 65
E-post: boda.kullen@gmail.com

Kassör
Kenneth Almlöf 070-677 70 15
E-post: bokalmlof@gmail.com

Sekreterare
Åke Broström 070-562 25 84
E-post: bassudden@yahoo.se

Artiklar och annonsunderlag
mailas eller sänds till:
E-post: kilabygdeblad@gmail.com

Layout:
Linda Waaksma-Edens
0730261388
E-post: imjore@hotmail.com

Tryckt: Åmåls Grafiska AB

**Skall Bygdebladet fortleva behöver
vi fler som skriver i tidningen.
Vill du vara med och bidra i någon form,
hör av dig till någon av ovanstående.**

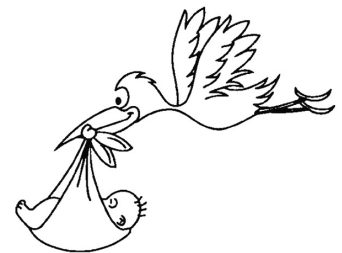
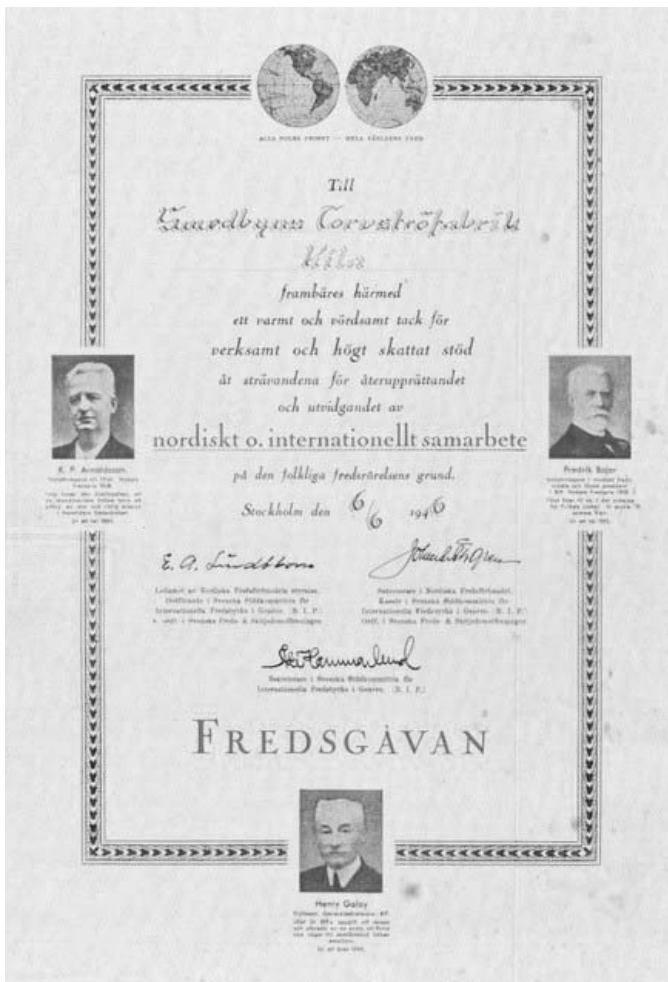
Fredsgåvan.

”Tackdiplomet” Fredsgåvan har jag fått ta del av från Lars-Göran Larsson, barnbarn till Otto Larsson, en av ägarna till Torvströfabriken. Tiden efter andra världskrigets slut präglades på många sätt av tankar och idéer kring hur man kunde stärka fredsarbetet i världen. Även om Sverige inte var direkt inblandat i kriget hade fredsrörelsen en stark ställning också i Sverige. Närheten till Norge och dess erfarenhet av den tyska ockupationen stärkte säkert den svenska opinionen för fredsrörelserna. Ett sätt att för enskilda att ställning var att i stället för den militära grundutbildning söka vapenfri tjänst. Lars-Göran berättar att flera av hans äldre släktingar valde denna lösning, för att på så sätt stödjade fredstanken. På global nivå var bildandet av Förenta Nationerna det viktigaste resultatet,

medan Svenska Freds och Skiljedomsföreningen var den som fick mest genomslag på nationell nivå. På senare tid kan man tyvärr konstatera att fredsorganisationer arbetar i motvind. FN:s arbete för internationella överenskommelser hindras ofta av motsättningar mellan olika grupperingar, främst mellan USA och Ryssland och deras allierade. Världen har dock varit förskonade från stora internationella krig och kanske, med betoning på kanske, är det FN:s förtjänst. Otaliga är dock de regionala krig som plågat människorna runt om i världen under efterkrigstiden. Om man ser på de ofantliga summor, som läggs på upprustning och framtagandet av nya och alltmer sofistikerade vapensystem är det lätt att bli cyniskt uppgiven. Och detta i en värld

som på många platser präglas av fattigdom och andra brister. Denna eviga upprustningsspiral har nog tyvärr följt människan genom tiderna från spjutet till dagens målsökande robotar. Finns det något slut på detta eller är det människans eviga följeslagare? I grunden tror jag att det bottnar i brist på tilltro till våra medmänniskors avsikter och det gäller även mellan stater och dess ledare. I min tidiga ungdom tänkte jag att det bästa för världen nog skulle vara en god diktator, som alla världens stater och människor var underordnade. En god men mycket naiv tanke, som bortsåg från mycket i vår mänskliga natur.

Text och bild:
Gunnar Axelsson

Födda:
Oliver 9/9-2020
Son till Emma och Sjoerd Pasveer,
Kärrolmen Nordhult

Bild:
Diplomet

Amanda från San Francisco fann sina rötter i Kila

Aina Svensson och Amanda Ream.

*Anna Viktoria Axelsson (1871-1953) strax efter utvandringen till USA 1893.
Foto: Swarthout and Hall, Ludington, Michigan*

Den 25 juni postades följande hälsning i Facebookgruppen ”Kila socken i Värmland”:

Hello Everyone: I am going to visit Kila the first week of August to visit some places associated with my grandmother's lineage. I would appreciate any tips you can give me on places and people to talk to, or if any events are happening.

Eftersom de namn som nämndes var mycket bekanta för mig så svarade jag så fort jag kunde att det här var personer som jag kände mycket väl till och att frågeställaren var släkt med mig. När vi flyttade konversationen till e-post så berättade Amanda Ream, som kvinnan som sökte sin mormors mormor Anna Viktoria Axelsson och hennes rötter i Kila socken, att hon planerade ett besök i början av augusti i samband med en resa till Portugal.

Det har ju inte varit så lätt att resa över Atlanten sedan mars 2020 och i skrivande stund är det fortfarande inte möjligt för européer att turista i USA. Men för amerikanska medborgare går det bra

att resa i Europa, så den 3 augusti kunde besöket bli av.

Amandas mormors mormor hette alltså Anna Viktoria och föddes den 15 januari 1871 på Bygginga i Rud, Kila, som tredje barn till Axel Johansson och Eufrosyne (”Sin”) Bromander. Anna Viktoria var tremänning med min egen farfars far. Det blev åtta barn på Bygginga, en brokig men begåvad barnaskara som hade problem med att dra jämnt med varandra och tre hamnade i USA. Jag har skrivit om dessa i Säfte-Tidningen vid två tillfällen. Välkända Aina Svensson har förmedlat många berättelser om syskonen i Bygginga – hon växte upp på gården Gata ett stenkast därifrån. Anna Viktoria var den enda av syskonen från Bygginga som hade egna barn. Hon gifte sig 1893 med Andrew Anderson från Hånik i Harmångers socken, Hälssingland. De blev bosatta först i Ludington, Michigan och senare i Cadillac i samma delstat. De flesta av barnen hamnade i staden Toledo, Ohio, och där föddes också Amandas mormor Vivian Wille år 1925.

Amanda hade hyrt boende vid Älvstigen i Säfte och där mötte jag henne på morgonen. Vårt första gemensamma mål var hembygdsgården i Säfte där Sven, Inga-Stina och Claes Åkerblom samt Henrik Olsson mötte upp. Hembygdsgården är signifikant i slakten genom att på gården Bockerud i Djupviken föddes Anna Viktorias farmor Maria 1809. 121 år senare flyttades huset från Djupviken till Säfte och blev hembygdsgård. Även om det inte finns ett enda föremål bevarat på hembygdsgården som är bevarat från ursprungsplatsen så ger ändå huset en fysisk ram kring de gemensamma rötterna. Det är också en bra utgångspunkt att visa på den lokala historien.

Nästa mål blev stugans ursprungliga plats i Djupviken i Kila dit också Henrik följde med. Jag har haft glädjen att följa många Bockerudsättlingar dit genom åren, och alla slås av platsens naturskönhet med utsikt över Harefjorden. Efter en välsmakande lunch på Medelhavskällaren i Säfte sade vi adjö till Henrik och fortsatte till Kila kyrkogård där Tomas Jan-

son väntade. Tomas är släkt med Amanda genom att hans egen mormor Agnes var halvsysster till Amandas mormors mormors mor Eufrosyne Bromander. Detta förklaras av att det var 37 år mellan Eufrosyne och Agnes.

Vi kunde bese flera gravar av gemensamt intresse, bland annat då Eufrosynes grav från 1928, som ligger strax intill dottern Sofia Bredes grav. Strax intill finns också Anna Viktorias syskon Johan och Hilmas gravar bevarade. Av största intresse är förstas Herman, Thora och Bo Petersons grav, liksom domprosten C. V. Bromanders släktgrav där också Tomas Jansons föräldrar vilar. Nästa etappmål var Rud där gården Byggninga fortfarande

står kvar även om huset är helt ombyggt och förändrat. Det var sannolikt första gången som någon av Anna Viktorias ättlingar kom tillbaka hit sedan hon själv utvandrade 28 april 1893. Vi fick också träffa Jonatan Dalberg som bor på Byggninga idag.

Inte så långt från Byggninga ligger Näset och där har Aina Svensson tillbringat alla somrar sedan 1960. Aina behöver nog ingen utförligare presentation för Bygdebladets läsare men vi kan konstatera att besöket hos Aina blev dagens stora höjdpunkt där hon kunde återge berättelser om familjen från Byggninga men också om sina egna Amerikaresor. "You made my summer" utbrast Aina när vi skulle gå. Några stickade strum-

por av Ainas fabrikat kom också att skickas på export till Amandas små brorsdöttrar, 5 och 3 år gamla.

Vi gjorde ett kort besök på Lyckan i Sätterskog där Anna Viktorias sysster Hilma slutade sina dagar innan vi avslutade med ett stopp i Norra Ed där familjen Bromander haft sitt fäste sedan Anders Bromander köpte Gästgiveriet omkring 1850.

Det blev en hellyckad dag där Amanda Ream fick inblick i sina egna rötter och vi som mötte henne fick uppleva en sällsynt meningsfull dag.

Text och bild:
Carl-Johan Ivarsson

Amanda Ream och Tomas Janson vid Eufrosyne Johanssons och dottern Sofia Bredes grav på Kila kyrkogård.

**Vedanläggningar, reparationer
& försäljning**

Allt i värme, vatten & avlopp

ERLEWEINS

RÖR

070-541 77 55 · 0533-621 31

Sjöbyn Framgården, 661 94 Säffle

KOSKELA

Golv & Bygg AB

GVK-certifierad för våtrum

070 - 573 31 65

**"Ingenting är omöjligt -
det kan bara ta lite längre tid"**

Brev från Von E

Augustikväll och skrånande tranor och gäss ackompanjerar vårt packande och städande i kaféet. Efter en formidabelt rolig säsong stänger vi Von E för säsongen, även om vi öppnar några gånger till för tillresande busslaster och vår årliga äppeldag. I maj packade vi upp i isande kyla, spelade in TV i skidunderställ och huttrade oss igenom sista förberedelseveckan iförda vinterkläder och yllesockar. Sedan öppnade vi, i strålende sol, och därefter har vi haft mycket lite att klaga på. Vädret har mestadels varit strålende, det har kommit massor med fantastiskt trevliga människor och besökt oss och i kaféet har vi slagit försäljningsrekord! Eftersom vi fortfarande lever i farsotens tid har vi haft ett covidanpassat program under sommaren, men alla våra planerade evenemang kunde genomföras enligt planerna. Vi kunde till och med lägga till lite extra, så på midsommardagen kunde vi återigen ringa in till gudstjänst på tunet och de som ville kunde dricka

kyrkkaffe efteråt. Lars Sjöberg svepte in på tunet med sin volvo en julidag, lastade ur mängder av kattuner och linnetyger, och berättade om dem och Sveriges 1700-talstextilier för glada åhörare som fick placeras under parasoller och tältdukar pga. den mycket klart lysade solen. Bi-dagen genomfördes med likaledes strålende sol, fint föredrag av biodlaren Anna-Karin Heino, och Lars Pettersson och Arne Berg guidade bland bikuporna. Sista lördagen på säsongen kunde vi äntligen bjuda in till kaffeprovning vid kaféet. Vår kaffeleverantör Per Nordby kom på besök och berättade om kaffets historia, hur det produceras, vad som skiljer kaffesorter åt och hur de rostar kaffebönor i Kafferävens rosteri i Göteborg. Fyra sorters bryggkaffe med olika ursprung och smak testades i tur och ordning och vi kunde addera nya kaffesorter till vår inköpslista inför nästa säsong. I augusti anlände också vårt takläggarglag från Retznér Arén Rekon-

struktion och Arkitektur med Eje Arén i spetsen. De är specialiserade på att lägga stråtak av olika slag, och hos oss lägger de om hela taket på den norra nedre flygeln och halmnocken på den södra. Ni som åker förbi har säkert sett dem i aktion uppe på taken. Vår trädgårdsmästare Lisa Andersson har arbetat mycket med vår örtagård, våra rabatter och flytt av buskar som ska få ge plats åt kommande äppelträd. Inom några veckor kommer det nämligen levereras nya äppelträd som ska planteras i apelgården. Det är än så länge inga nya sorter, utan det ska framöver finnas två träd av varje sort, så vår apelgård blir nu dubbelt så stor. Förhoppningsvis kan åtminstone en del av de nya träden beskådas på vår äppeldag den 18 september. I kaféet har det jobbats rejält under sommaren. Sortimentet har utökats, Matbrukets morotskaka blev omåttligt populär och vår Von E-macka (surdegsbaugelette med chevré, lufttorkad skinka, ruccola och äppelmarmelad)

seglade upp som ny favorit. Vi fick också våra första leveranser av lättöl från Wiksfors Bryggeri som sällskap till vår egenproducerade äppelmust. Och ja, vi har noterat en del önsknings om en ölprovning nästa säsong, vi får se om vi kan få till det. Och, medan vi har er uppmärksamhet vill vi också passa på att göra en efterlysning, det gäller exakt samma sak som i vårt Von E-brev i våras. Vi behöver nämligen er hjälp. Ni som har möjlighet, ta gärna en titt i era gömmor efter gamla foton, dokument, kartor, brev och liknande som kan knytas till Von E/Mellangården/ Smedby

Gård på något sätt. Vi är intresserade av allt ni kan hitta i den vägen, från medeltid till nutid, och gärna också bilder som visar hur det såg ut här i Smedbyn innan Smedby Gård blev museum. Kontakta Malin Axelsson om ni hittar något (mail: malinaxelsson@telia.com), vi är mycket tacksamma över all hjälp vi kan få!

Det var allt från oss på Von E för denna gång. Vi går nu i lite vinteride, men arbetet inför nästa sommar har redan börjat. Väl mött då, och stort tack till alla er som besökt oss i år!

Hälsningar
Malin Axelsson,
Anna Bergström,
Johan Moberg,
Jonas Rimeika Karlsson,
Lisa Höök,
Hjördis Takman,
Ebba Knutsson och
Teresia Freiholtz

på Von E

AB JK:s Måleri
Stora Backa, Övre Träcka
Utför allt inom branschen
mail: l.takman@telia.com

070-382 83 42

Lars Takman

Rubens Maskin AB

Krossat bergmaterial i alla förekommande grovlekar för slitlager, bärlager och underbyggnad av vägar samt singel för gjutning.

Vi levererar eller du hämtar själv vid Dyvlandakorset

Ring för prisuppgift: Sven-Erik 070-522 14 63 • Ruben 070-343 20 70

Öppet: Måndag-fredag 7.00-16.00

Kubbtävling

Kubb- och grillkväll i Kärrholmen

Kubbtävlingen är ett arrangemang under Kilaveckan som anordnas av Kila Östra Bygdegårdsförening. Ett femtiotal personer samlades denna underbara sommarkväll den 9:e juli vid Kärrholmens Bygdegård. Efter de rafflande tävlingarna tändes grillen och den fina stämningen fortsatte.

Två kubbmästare korades

De som ville vara med i den prestigefyllda tävlingen fick anmäla sig till den enväldige domaren Lars Anders Sjögren som delade in deltagarna i sex kubblag. En blandning av unga och gamla samlades vid de tre banorna. Lagen döpte sig till Vinnarskallarna, Morgans tjejer, Princesslaget med prins, Raggarna, Holy smoke och Blue wear. Efter två omgångar fick två lag dela på segern ur den rafflande finalmatchen. Vinnarskallarna och Raggarna var lagen som delade segern, tredjeplatsen gick till Princesslaget med prins.

Grill och samkväm

Kvällen förgylldes ytterligare då grillen tändes och de medhavda matkorgarna plockades fram. Dofterna av grillat spred sig i den

ljumma kvällen. Den goda stämningen fortsatte och efter maten blev det lottförsäljning. Ett lotteri för barnen och ett för de vuxna. Senare serverades kaffe och kaka och i samband med kaffet blev det lotteridragning och vinsterna kunde fördelas. En del vann förstås mer än andra. Väl mött nästa år igen.

Text och bild:
Lars Anders Sjögren

De två vinnarlagen

Grill och Samkväll

SCHULLSTRÖMS BYGG

0730254525

www.schullstromsbygg.se

Öka skogens värde
Röjning & plantering utföres

Hans Eriksson
Bolet, 070-208 36 30

SANNES BYGG

NYBYGGE
TILLBYGGE
ROT-RENOVERING

072-217 15 10
www.sannesbygg.se

Din researrangör på hemmaplan

Vi erbjuder totallösningar för din show, konsert, kryssning, shopping, resor mm för såväl privatpersoner som företag.

Vi har moderna, säkra och bekväma bussar i olika storlekar för att kunna anpassa oss till dina behov

Välkommen!

Vi finns för alla!
Det lilla företaget med de stora möjligheterna!

NYSÄTERS / BUSS AB

0533-300 45
info@nysatersbuss.se • www.nysatersbuss.se

Vi kan förvara det mesta!
Förråd • Bilar • Båtar

Du kan även hyra Kylrum och Boulebana Inomhus

Vallarna AB

Värmlands Nysäter
Lars-Åke på 070-641 38 87
eller vallarna@banhof.se

Kök, inredningar,
dörrar samt andra
snickerier tillverkas
efter dina önskemål

TF Snickeri
Thomas Felth, Smedbyn, Säffle

0533-631 27

Karl Rud, bygdefotograf.

Som ung tog Karl Rud värving och blev soldat för Rud i Kila. Han blev den sist antagna soldaten i Värmland. Han drabbades dock av sjukdom och fick ge upp det militära. I stället började han fotografera. Hans syster Kristina hade emigrerat till Amerika och skickade då och då hem lite pengar. Det gav honom möjlighet att köpa en kamerautrustning. Under 1900-talets två första decennier var han en vanlig syn ute i bygden, bärandes på sin kamera. Över 1200 glasplåtar exponerades på torp, gårdar och natur. Vi är många här i Kila som uppskattar Karl Ruds gärning. Han hade ingen ateljé vilket

betydde att nästan alla foton är från de miljöer där fotograferingen skedde. Karl var mycket skicklig att komponera bilderna, han placerade personerna som han ville ha dem, och inte sällan fanns olika saker med på bilden, blommor, en kvist i handen, eller en bok. Han fängade även gårdsmiljöer, där folk arbetade, kor och hästar, ja listan kan göras lång.

Detta är ett foto av Karl Rud, det ser man på kvalitén och att den är fint komponerad med sommarblomster. Från vänster: Kristina Eriksson f 1859 från torpet Allmanningen i Knöstad hemman. Elin Eriksson f 1881 från Kvarnen Knöstad och hen-

nes dotter Karin f 1907. Nästa kvinna i båten Kristina Erikssons dotter Jenny Johansson f 1895, Allmanningen, Knöstad och gossen längst fram är Elinson Erik Gustav f 1911. Platsen är Knäsjön, Knöstad. Från Mona Edvinssons album.

Text:
Sune Fransson

Kvinnor i båt

Svenska Gårdar
Säljer och värderar gårdsegendomar över hela Sverige
Säffle 0533-104 10 • www.svenskagardar.se

WALLS MÖBELVERKSTAD
SÄFFLE

förfrågan omklädsel skickas till
wallsmobelverkstad@gmail.com

PRISUTDELNING FOTOTÄVLING KILA BYGDEBLAD

Den 4/7 hade vi prisutdelning på von Echstedska för den uppmärksammade fototävlingen vi utlyste i Kila Bygdeblad. Det visade sig att vi fick in mycket mer otroligt fina bilder från olika delar av Kila än vi anat, jättekul. Och mycket variation på bilderna. Juryn var också på plats och fick berätta varför de valt ut dessa vackra bilder. Stort

tack även till Ronny och Manne Foto som skänkt den fina inramningen av första priset. Anne-Marie Andreasson knep både första och andraplatsen. Tredjeplatsen delades mellan Samuel Ottosson och Eva Kihlander. Stort tack till de fina bilderna och grattis till vinsterna. Och tack till von Echstedska och Malin Axels-

son för att vi fick ha prisutdelningen och det goda fiket på denna vackra plats.

Linda & Stefan
Kila Bygdeblad

Bildtext pristagarna från vänster:
Eva Kihlander, Vivas Strandhem
Ann-Marie Andreasson, Västra Takene Sjövik
Hanna (Samuel Ottosson kunde inte närvara)
Kila-Säters Gård

 LP:s Biodling AB
honung • vaxkakor • Lindesa bisalva • ljusvekar
samt allt till din biodling
Butiken i Torstensbyn är öppen alla vardagar
9-16
Tel: 0533-63111 • www.lpsbiodling.se
Vi finns på Facebook och Instagram!

manne
foto ab
SÄFFLE

www.mannefoto.se
ronny.karlsson@mannefoto.se

Loppisrally i Kila

En ny aktivitet i Kila är loppisrally. Det går ut på att de som vill vara med har loppis samma dag och att detta sprids via sociala medier och djungeltelegrafan. Här blev det ett varv runt Summeln.

Någon början och slut är det inte utan det var bara att börja där det passade.

Mitt första stopp blev Öxneväl här hade Veronica, Mari, Kejko och Thomas ett stort och varierat utbud. Vid missionshuset i Torstensbyn blev nästa stopp, men siktet var inställt på Västra Takene och alpackorna. Ovanliga djur för oss så det var intressant att komma nära djuren. Det är fina djur med en mycket fin ull. Kvarnstugan blev nästa stopp. Behållningen från försäljningen gick till underhåll av Kvarnstugan. Morgan visade och guidade

i stugan. Här blev det ett litet inköp, dagens andra.

Kila Växel var nästa stopp. Här fanns det gamla amerikakoffertar till salu bland mycket annat.

Så kom jag till Näset i Rud och träffade Aina Svensson, en trevlig pratstund om gamla tider. Naturligtvis hade Aina stickningen med, uppfostrad i en tid när man skulle ha något för händerna och alltid vara nyttig.

Vid Bystugan i Rud var det ganska mycket folk. Här är själva navet i loppisen. Det var här som idén kläcktes. Kerstin, Gunilla och Monika är hjärnorna bakom det hela. Dessutom har många andra hjälpt till med stort och smått.

Här kunde man också köpa fika och korv av Elin 11 år, mamma Ann-Louise hjälpte också till. Så fortsatte jag med flera stopp i

Ranglebyn och Sandbol. Mycket glas, porslin och prydnadssaker som vanligt.

Det som stack ut var ett fint loft/ränne i Ranglebyn. Ponnyridning och hoppborg för barnen i Sandbol. Dessutom var det en liten lokalhistorisk utställning i Sandbol.

Det blev två inköp och lite i magen. Kanske det viktigaste är att träffas och få prata lite i dessa tråkiga tider.

Allt gick lugnt och stilla utan missöden, trots att säkert flera hundra personer och många bilar tog sig runt sjön.

Hela arrangemanget var uppskattat och vi får hoppas det blir en fortsättning kommande år.

Text och bild:
Arne Berg

Rud Näset, Aina Svensson

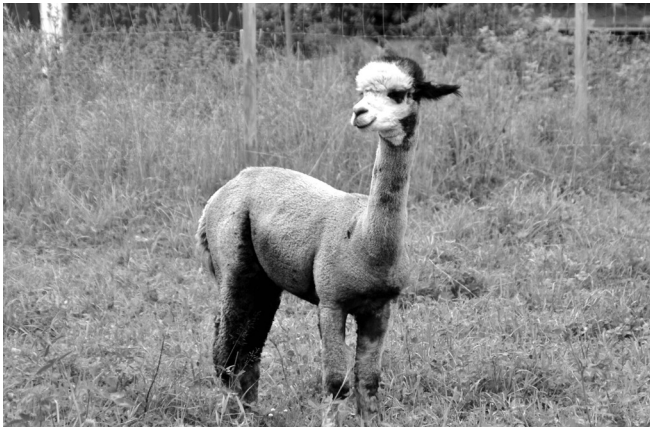
Rud Bystugan. Ann-Sofie Bohman, Gunilla Martinsson, Kerstin Jacobsson.

Ranglebyn Gärdet

Sandbol Hyttan. Loppis och lokalhistorisk utställning.

V Takene Alpacka

Öxnevål

Smaka på Värmland

LÖRDAG OCH SÖNDAG 25-26/9

kl. 10-16 båda dagarna

Vi har nöjet att inbjuda till öppet hus på Sjöviks Hjortfarm.

Välkomna att se vår anläggning, träffa oss och (om vi har tur) titta på hjortarna.

Vi kommer även att ha provsmakning och försäljning av hjortkött och charkuterier, bland annat den populära Hjortpastejen, rökt kött etc.

Aina och Ernst berättade

Förra året kunde vi inte gå på någon torpvandring på grund av pandemin, men istället blev det några byvandringar i Sandbol. 2021 gick budkavlen vidare till andra sidan Summeln, till Rud och Bystugan där, tidigare missionshuset. 5 juli var en mycket varm dag men det tycktes inte beröra syskonen Aina Svensson och Ernst Askmar som frikostigt delade med sig av berättelser om människor i Rud och hur det var att växa upp där. De berättade båda om hemmet i Gata och skolgången i Ruds skola tvärsöver vägen från föräldrahemmet.

Åhörarna fick ta del av deras olika upplevelser och möten med olika människor som satt spår i dem. Det handlade både om dramatiska händelser som när deras hem brann ner och historier som lockade fram skratt. Båda är de goda berättare, vana att tala inför många människor. Förutom yrkeslivet inom jord- och skogsbruk har Ernst ett politiskt engagemang och har verkat länge inom bygdegårdsrörelsen. Ainas arena har framför allt varit skolans värld i olika roller, bland annat som lärarutbildare. Andra intresseområden är det kyrkliga,

EFS i Rud och Domkyrkoförsamlingen i Karlstad samt tidskriften Värmländsk Kultur. Efter en fängslande timme bjöds sedan på kaffe med gott fikabröd. Många tog sig också en tur i omgivningarna i Rud, bland annat till den gamla skoltomten på Stöteberget. För den som vill ta del av berättelserna från kvällen finns de utlagda på Youtube, sök på "Aina och Ernst".

Text och bild:
Henrik Olsson

Syskonen Aina Svensson och Ernst Askmar

Åhörare vid berättarkvällen

**MATJORD & GRUS
BARKMULL & TÄCKBARK**

**Lastväxlare
Hjullastare
Grävmaskiner**

- Säffle 070 - 665 06 91 -

**jocke@jpentreprenad.se
www@jpentreprenad.se**

Ett lönsamt medlemskap.

Nu får Mellanskogs medlemmar
i Värmland 4,6 miljoner kr i utdelning.

Bli medlem du också – ring mig!
David Axelsson, 010-482 81 94.

mellanskog.se

MELLANSKOG

Vill du få håret klippt ?
Permanentat ?
Färgat ?

Ring mig på
0722 465 111
Så kommer jag till dig!

*Kerstin Jakobsson
Buvattsrönningen*

Prisvärd manuell **Skogsvård**
på dina marker

Röjning, Plantering, Vindfällor
Gallring utföres med **Rottne H8**

**LÅNGSERUDS
SKOGSSERVICE**

Kontakta
Johan Graad
070-600 95 19

allt du behöver inom
tryck
**GRAFISK
& DESIGN**

Två Tryckare AB

Besöksadress: Nygårdsvägen 7, Åmål
Postadress: Box 307, 662 27 Åmål
order@2tryckare.se • 0532-109 79

Åmåls Grafiska AB

Besöksadress: Nygårdsvägen 7, Åmål
Postadress: Box 71, 662 22 Åmål
info@amalsgrafiska.se • 0532-126 60

grafisktcenter Grafiskt Center

Smedbymossen

Lars-Göran Larsson och Inger Andersson. Bilden tagen från Myrås.

Man har kommit fram till att mannen är från 1300-talet och har "konserverats" i mer än sex hundra år på mossen. Otaliga är också skrönor om folk och husdjur som gått ner sig på mossen och sedan blivit kvar. Magiska gestalter som "lyktgubben" har lockat ut folk på gungflyn där de gått ner sig och lidit en kvalfull död. Folketro javisst, men det finns ofta en viss bakgrund till att folketro uppstår. I västra Kila finns två större mossar, Brurmossen på gränsen till Mo församling och Smedbymossen eller Jonbolsmossen, som den också kallas. I lokalpressen finns då och då uppgifter om fastighetsaffärer. Där läste jag i våras att två fastigheter, Smedbyn 1:10 och Smedbyn 1:7 bytt ägare. Säljare var ett aktiebolag från Åmotfors och köpare aktiebolaget Hvalfisken. Köpeskillingen uppgick till 450 000 kr. Bolaget äger och förvaltar skogsfastigheter och har ett fastighetsinnehav om ca 11000 hektar. Vad dom skall använda delar av Smedbymossen till förstår

jag inte; tror inte att det blir för torvbrytning i varje fall. Dock vet jag att det brutits torv på mossen tidigare; minns att jag var med pappa och hämtade torvströbal från en lada i utkanten av mossen någon gång på tidigt 50-tal. Torvströt användes till strö i åt djuren, då det hade mycket god uppsugningsförmåga av urin och gödsel. Tog kontakt med Lars-Göran Larsson född och uppväxt på Solbacka, Torstensbyn, för att få reda på mer om torvbrytningen. Han berättade att brytningen startades av hans farfar Otto Larsson, Bolet, och dennes bror Johan Larsson, Smedbyn. De bröt ut delar av Smedbyns fastighetsinnehav på Smedbymossen och startade där en tovströfabrik. Det var ett stort projekt med den tidens mått; järnvägsräls lades ut på mossen för transport in till "fabriken", det drogs ut el och nödvändiga byggnader byggdes. Själva brytning gick till så att man på hösten med en skarp, bredbladig spade bröt upp torvblock,

som sedan fick ligga över vintern. På våren ställdes de på högkant två och två mot varandra för att torka. Fram på sommaren ställdes de ihop flera tillsammans till en s.k. "muva". På höstkanten kördes de med handkraft på rälsvagnar till ladan, där man elkraft drog upp vagnarna till övervåningen på ladan. Sedan revs blocken sönder med en speciell "rivare" och till slut packades torven ihop till större balar, som hölls ihop av ståltråd. Som synes ett arbetsintensivt förfarande, men detta var på en tid då arbetskraften var billig och maskiner dyra. Lars-Göran minns att han som tonåring på 1950-talet var med och arbetade på mossen. Arbetskraften i övrigt utgjordes av släkt, men man tog säkert också in arbetskraft från bygden. Att arbeta på en mosse i gassande sol säkert påfrestande, men på den tiden var tungt kroppsarbete något som tillhörde vardagen. Arbetsmiljön var inte heller den bästa; att stå i dammet och mata en torvströrivare kan inte ha varit nyttigt. And-

ningsskyddet var förmodligen en snusnäsduk för näsa och mun. Torvströt såldes till jordbruk i närområdet, men det förekom också transport med lastbil för leverans på längre avstånd. När brytningen avslutades är lite oklart, kanske i slutet av 1950-talet.

Det förekom också lite husbehovsbrytning på gårdar, som ägde mark på mossen. Inger Andersson f. Axelsson uppväxt i Lillerud berättar att hon minns att hon som ung var med och arbetade att få hem torv. Förmodligen kördes då blocken hem med häst och revs för hand till strö. Mossen kan även erbjuda andra

upplevelser. Jan-Anders Jansson, uppväxt i Myrås, berättar att han och brodern Dan-Rune ibland åkte skidor till skolan i Bolet. En morgon stötte han staven mot något mjukt nere i snön och upp flög en orrtupp, som strax följdes av ett stort uppflog av orrtuppar; de hade tagit skydd där under natten. En stark upplevelse, som bröderna minns för livet. Även undertecknad gillar att åka skidor på mossar och myrar. Där överraskas man inte av lömska utförsbackar!

För den som vill fördjupa sig i ämnet torvbrytning är Internet en guldgruva. Gå in på Google och

skriv "torvbrytning förr" så kommer det upp massvis med förslag. Vill du läsa en personlig berättelse Googla då: En torvpersonlighet Sten-Ove Pettersson. Mycket läsvärd tycker jag.

Text och bild:
Gunnar Axelsson

Sam o Birger på torvhög

Fabriksrester

Mossrivare

Öxnevåls Gård

En liten bondgård i Kila med glada djur!

• Linderödssvin • Får • Getter • Höns • Ankor • Kalkoner •
• Duvor • Hästar • Hundar • Katter • Kaniner • Marsvin • Bin •

Vi säljer bland annat lamm- och grislädor

Följ vår vardag på Facebook eller Instagram
sök oxneval

Hör av er till Keiko vid funderingar: 073-3793542

Kilanappet

Den 7 juli var det äntligen dags för den traditionella fisketävlingen vid Haglandet i östra Kila. Efter att den blev inställd förra året så verkade många sugna på att prova fiskelyckan.

På Kilaveckans tredje dag var det som sig bör dags för Kilanappet som arrangeras av Kila Östra bygdegårdsförening tillsammans med Harefjordens Fiskevårdsområdesförening. Arrangemanget lockade i år rekordmånga deltagare. Totalt kom ett sextiototal besökare, varav fyrtiosju personer deltog i själva tävlingen. Tolv av de tävlande var barn. Tävlingsledaren Tobias Östlund och de övriga i tävlingsledningen Anders Gunnarsson och Janne Ström gick igenom reglerna

som bland annat innebar ett spö per person och att vikten av fisk delades på antal deltagare i båten. Startsignalen ljud klockan sex och hela sjutton båtar gav sig iväg i ett fint väder. Strax tornade dock molnen upp sig och innan målgången skedde två timmar senare kom det ett par regnskuror.

Efter målgången blev det snabbt kö vid grillen där Aina Danielsson, Margareta Nilsson, Ewa Sjögren och Lars Anders Sjögren hade fullt upp. Där kunde man köpa hamburgare, dricka, kaffe och kakor. När alla var nöjda vid grillen så var det äntligen dags för prisutdelningen. Det prestigefulla priset om högsta totalvikt delat med antal fiskare i båten vanns av

”Team Snickerbua” som lyckades fånga sammanlagt nästan nio kilo fisk. Teamet bestod av Patrik och Elliot Thorén samt Helena Tranberg och Patrik Olsson. Tvåa blev ”Team de yngre” och trea kom ”Team Fransson” som också segrade i klassen Största fisk med en gös på 2400 gram. I klassen Flest fisk vann ”Team Mellangården”. De stoltserade med hela sexton abborrar och två gäddor. Tack vare generösa sponsorer kunde man lotta ut diverse priser till samtliga deltagare. Det blev en mycket trevlig kväll där folk i alla åldrar samlades och trivdes.

Text och bild:
Ewa Sjögren

Invägning av största fisken

Starten går

Inför starten

Kila Östra Bygdegård

Förutom Kubbkvällen och Kilanappet under Kilaveckan så är de enda aktiviteter som rullat på under våren och sommaren i bygdegårdens regi våra onsdagspromener. Första vandringen för säsongen var den 7 april och de rullar fortfarande på och vi upptäcker hela tiden nya områden som till exempel fornborgen vid Ängen, området runt Daltjärn och Budalen. När Kilanappet gick av stapeln hade vi start och målgång vid Haglandet och i

stället för att ta med fikakorg blev det hamburgare och kaffeköp vid grillen. Säsongsavslutning är planerad med korvgrillning till den 29 september.

Förhoppningsvis kommer Coronarestriktionerna att lätta och vi planerar för några aktiviteter under hösten. Torsdag den 4 november tänker vi visa filmen "Åkermansmaskiner" som är inspelad från 30- till 70-talet. Söndag den 7 november hoppas vi kunna ha

allhelgonagudstjänst och under november planeras också en ljusstöpningsdag. I december är det dags för luciafirande. Ett firande som är efterlängtat efter förra årets nedstängning.

Mer information om aktiviteter och tider finns på vår hemsida www.karrholmen.se

Samling vid Haglandet

JLB

BYGGHANDEL AB

ALLT FÖR BYGGET
Byggmaterial till rätt pris.

Vi erbjuder även ritservice vid om- & tillbyggnad, kök,
nyckelservice, plåtverkstad mm

Avelsåter 4, 661 94 SÄFFLE
0533-601 50 info@jlb.se

VVDS

DIN PARTNER I SKOGEN

www.vvds.se

MOELVEN

**VI GER DIG RÅD SOM FÅR
DIN SKOG ATT VÄXA MER**

Tommy Johansson
070-517 26 30

Joakim Karlsson
070-600 87 01